

Frivillige bidrager aktivt til driften af grønne områder i England

I England har man lang tradition for systematisk samarbejde mellem kommuner og brugere om drift af grønne områder. Et netop afsluttet ph.d.-projekt viser bl.a., at de frivillige kan bidrage positivt til økonomi og opmærksomhed men også har klare meninger om, hvilke opgaver de vil påtage sig og kun en vis kapacitet til at overtage ansvar.

Inden for de seneste år er inddragelse af brugerne i driften af grønne områder kommet på dagsordenen i mange kommuner. F.eks. lavede Københavns Kommune i 2009-2010 en række events, hvor frivillige kunne deltage i forskellige vedligeholdelsesaktiviteter i byens parker, og i 2010 udarbejdede kommunen et inspirationskatalog med eksempler på »frivillighed i det fri«. I dag har kommunen som følge af særlige bevillinger en medarbejder ansat til at koordinere de mange frivillige initiativer med kommunens arbejde.

Lang erfaring i England

I mit ph.d.-projekt har jeg undersøgt inddragelse af frivillige i driften af grønne områder. Resultaterne viser, at mange kommuner samarbejder med brugere om driften. Men det sker som oftest på ad hoc-vis, og for det meste er det op til den enkelte grønne forvalters lyst og erfaring med at involvere frivillige.

I England har man derimod en lang tradition for, at parkdrift foregår i et samarbejde mellem kommunerne og lokale brugere. Støttegrupper (Friends) er gennem de sidste årtier blevet en udbredt metode til at organisere disse samarbejder.

I England er finansieringen af grønne områder i langt højere grad end i Danmark baseret på eksterne fondsmidler. Derfor er mange af disse grupper etableret med henblik på få adgang til projektmidler. Grupperne er oftest foreninger, der

har indgået et formelt samarbejde med kommunerne. Støttegrupperne bidrager ikke kun til den fysiske drift, men samarbejder også med kommunerne om andre aspekter af parkforvaltning. Jeg har brugt parkforvaltnings-konceptet »place-keeping« til at kortlægge, hvilke opgaver de engelske grupper varetager. Konceptet omfatter seks gensidigt afhængige arbejdsområder, som er vigtige for at sikre en bæredygtig udvikling og langsigtet forvaltning af byens grønne områder. Arbejdsområderne er: *strategi og politik, processtyring, partnerskaber, finansiering, design og forvaltning, evaluering*. Desuden er der brug for at koordinere mellem de seks områder.

Med i mange arbejdsområder

Resultaterne bygger på interviews med støttegrupper og parkforvaltere i tre engelske kommuner. Interviewene viste, at de fleste grupper varetager opgaver inden for alle ar-

Frivillige har pyntet op til »Day of the forest«.

FOTO: OLE FRØIK MOULIN

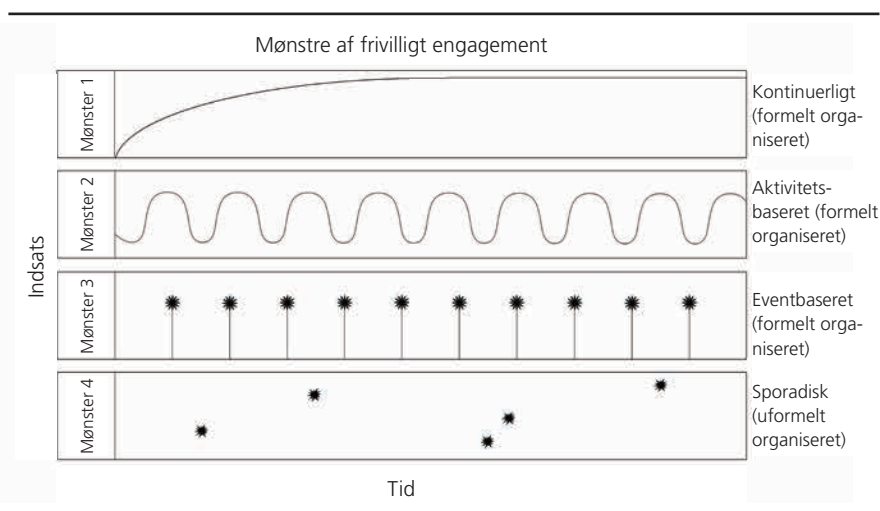
bejdsområderne i »place-keeping«. En af de mest hyppige aktiviteter er afholdelse af forskellige arrangementer i parkerne, f.eks. blomsterfestival, skaterkonkurrence og guidede ture. Det skaber opmærksomhed om det specifikke grønne område og gruppens arbejde. Men sådanne events bidrager også til at styrke gruppernes netværk med andre interessegrupper og til at skabe politisk opmærksomhed og støtte. Desuden er grupperne involveret i fundraising, udarbejdelse af udviklingsplaner og deciderede driftsopgaver, såsom at vedligeholde bænke, rydde buske og samle affald.

Kommunen har hovedansvaret

I undersøgelsen kiggede vi også på, hvor selvstændigt støttegrupperne agerer inden for de enkelte arbejdsområder. Her viste det sig, at nogle grupper er i stand til at arbejde uafhængigt af kommunens ansatte, mens andre er afhængige af omfattende støtte. Det skal dog nævnes, at ingen af de interviewede grupper tager fuldt ansvar for alle de opgaver, der er knyttet til et arbejdsområde. De varetager heller ikke den overordnede koordinering. I de tilfælde, hvor grupperne arbejder selvstændigt, handler det ofte om specifikke projekter eller delområder i parkerne. Det kan f.eks. være etablering og vedligeholdelse af et skaterområde, genopretning af en blomsterhave og udarbejdelse af rapporter om plante- og dyreliv.

Indsatsen varierer over tid

Under interviewene spurgte vi også om, hvordan grupperne arbejder over tid – f.eks. i løbet af et år. Det blev klart, at gruppernes engagement sjældent er kontinuerligt. Det er ofte sæsonpræget, afhængigt af hvilke midler de kan få hjem, eller koncentreret omkring særlige begivenheder. Det er illustreret i figuren øverst på siden. *Kontinuerligt engagement* kan ses som ideelt i den engelske kontekst, fordi støttegrupperne må forventes i stadig højere grad at skulle overtage ansvar for parkforvaltning. Resultaterne viser, at grupperne i praksis arbejder mere *aktivitetsbaseret* eller *event-baseret*.

Støttegruppernes indsats varierer over tid, alt efter hvad de er involveret i.

Kerne af ildsjæle

De fleste grupper bliver holdt i gang af en mindre gruppe ildsjæle. De har i mange tilfælde specifikke kompetencer, ofte fra deres arbejdsliv, som de bruger til eksempelvis projektstyring og fundraising. Grupperne består generelt af ældre mennesker, der er pensionerede, og der er en overvægt af kvinder. *Events* er en af de aktiviteter, som medlemmerne hyppigt beskæftiger sig med. Desuden nævnes kontakter og samarbejder med andre aktører end de kommunale som en positiv faktor i forhold til at kunne fungere uafhængigt af kommunen. Det kan f.eks. være andre grupper eller frivillige organisationer. Når det er sagt, så forventer alle grupper løbende kontakt og sparring med parkforvalterne og indflydelse på de beslutninger, der bliver truffet om forvaltningen af deres grønne område.

Økonomisk dilemma

Samarbejdet med støttegrupperne er aktuelt truet af omfattende nedskæringer i kommunernes budgetter, der ydermere nu bliver disponeret i lokaludvalg. Det betyder, at grønne områder skal konkurrere med serviceydelser som biblioteker, ældrepleje og aktivering. Konsekvensen er færre ressourcer til drift og udvikling af de grønne områder i nogle bydele. Samtidig er der ikke længere midler til at støtte grupperne, selv om de kan være afgørende for at tiltrække penge og opmærksomhed og dermed opretholde et

vist niveau. Med andre ord er de mange grupper nu dømt til at klare sig selv i langt større omfang end tidligere.

Danske parkforvaltere

Resultaterne fra England viser, at det kan være nyttigt at tænke på bredere borgerinddragelse end kun fysisk drift. Frivillige kan også bidrage positivt til økonomi og opmærksomhed på de grønne områder, f.eks. igennem arrangementer og adgang til fondsmidler. De frivillige har klare præferencer for, hvilke opgaver de vil påtage sig, og de har kun en vis kapacitet til at overtage ansvar. Derfor er det også vigtigt at se brugernes engagement som et supplement til den kommunale forvaltning, der kræver facilitering og ressourcer at bygge op og vedligeholde. Desuden er det vigtigt at være opmærksom på, at formelle samarbejdsformer (som de foreringsbaserede støttegrupper) tiltrækker én type frivillige. Der kan også være behov for mere uformelle/sporadiske samarbejder, hvis man ønsker at samarbejde med f.eks. yngre mennesker, der ikke har tid til at bidrage regelmæssigt.

Julie Frøik Molin

Læs mere

Julie Frøik Molin, 2014: *Parks, People and Places. Place-based governance in urban green space maintenance. IGN PhD Thesis November 2014. Department of Geosciences and Natural Resource Management, University of Copenhagen.*